

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Via Lactea Sive Institutiones Iuris Canonici

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Tit. VII. De iis, qui eligere, eligivè possunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94613](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94613)

Post prateritam, extr. de Elect. Septimò, ut fiat intra tempus à Jure statutum, c. Ne pro defectu, extr. eod. Tempus autem statutum à Jure est tres menses, ut ibi. Intra quod tempus nisi fuerit facta electio, nisi legitimum impedimentum inter- venerit, cessat pro ea vice facultas eligendi in electoribus. Octavò, ut fiat invocatio Sancti Spiritus, sine quo nihil boni potest fieri, c. Cum Paulus, 1. g. 1. Nonò, debent eligi tres ex numero electorum, qui debeant secrete, & singulatim vota cunctorum diligenter exquirere, & demum in scriptura publicare, ut s. per scrutinium, inf. eod. Quia propter, extr. eod. & tunc electio dicitur fieri per scrutinium. Decimò, ut suffragia secretò ferantur, d. c. Quia propter. Decimoprìmo, ut de electione sequuta publica documenta conficiantur, ut infra in s. Per scrutinium eod. & de cap. Quia propter. Ultimò, ut electio publicetur, qua publicata, non possent amplius eligentes variare, c. Publicato, extr. eod.

Illud tamen scias, quòd si habens facultatem eligendi iuste impeditus non potest interesse, tunc potest alteri partes suas demandare, dummodò sit de numero electorum, & de Collegio, de cap. Quia propter, & s. Sed & si quis. Et si qui suscepit mandatum fuerit rogatus certam personam eligere, illam eligere debet; & poterit si voluerit, alium etiam eligere nomine proprio; quòd si simpliciter fuerit votum demandatum, tunc non potest nisi unum eligere, s. Et si tantum uni, hic, &c. Si quis iusto, s. Porro, eod. tit. in 6. Et si fortè impeditus quis pluribus hoc idem commiserit, unus tantum eligit, qui primus officium occupavit. s. Quod si plurib. tit. eod. & cap. Non iniuste, extr. de Procur. Ista verò, quæ circa electionem dicuntur, non procedunt in electione Pontificis Maximi, quia cum cæteris præsit, convertit, ut singulari etiam modo eligatur, c. Licet, extr. eod. Et de electione ipsius, & forma eligendi tractatur in c. Ubi periculum majus, eod. tit. lib. 6. Supradicta omnia limitantur in Electione Summi Pontificis, quæ facienda est à S. R. E. Cardinalibus in Conclavi, juxta formam novissimæ Constitutionis Gregorii XV. quæ incipit: *Æterni Patris Filius*, de Anno 1621. & est *Constit. 13.* apud Cherubinum tom. 4. Bullarii Rom. ubi etiam *Constit. 19.* quæ præfigit ritus in Conclavi servandos.

Quò ad Quartum. Duobus modis fit electio, vel simpliciter virtute divinas; vel humano etiam concurrente judicio: sed quoniam credendum est, semper adesse Dei voluntatem, licet & humanum opus concurrat, dicendum est, quòd electio fit, vel per *Inspirationem*, vel per *Scrutinium*, vel per *Compromissum*.

Primo modo dicitur facta electio, quoties habentes jus eligendi sine aliquo præcedente tractatu, quasi Divini Spiritus impulsu in eundem consentiunt, eundemque nominando eligunt. s. Celebratur, hoc tit. Nec obest, si de alio eligendo egissent, dummodo non fuisset actum de repente electo, cap. Statuimus 61. dist. Dicitur in eundem consentiunt, quia si fortè à populo quis postularetur, is clamor esset. s. Quod si fortè, hoc tit. Nec valeret talis electio, c. 2. extr. eod. c. docens, 62. d. Non enim tam per inspirationem, quam per nefariam conspirationem is nominatus diceretur.

Secundo loco electio fit per scrutinium, quoties electoribus in unum convenientibus, suffragia secretò porriguntur, & à tribus de Collegio

ad hoc assumptis numerantur, ut suprà dixi: Tunc ille, qui majorem partem suffragiorum habuerit, electus dicitur, d. s. per scrutinium, hoc tit. quod declara ut supr. dictum fuit.

Per Compromissum tandem fit electio, quoties illi, qui jus habent eligendi, de per se eligere nolunt, sed jus illud, quod eligendi habent, in idoneos arbitros conferunt, qui ipsorum vices in eligendo sustineant, & isti arbitri debent esse gravis, maturique judicii, & ex ordine Religiosorum, c. Contingit, extr. de Arbitr. s. Per compromissum, hoc tit. Et circa istam electionem animadvertendum est, quòd si unus ex his, qui jus habent eligendi, nolit in arbitros consentire, nec vices suas mandare, non potest per viam compromissi fieri electio, d. s. Per compromissum, ibi omnium & notat in d. c. Quia propter, & in c. Scriptum, extr. eod. nisi maxima immineret necessitas, c. Quanto, de Constitutionib.

Illud etiam sciendum est, quòd Compromisso celebrato, tanta est his, qui sunt assumpti ad eligendum, tributa potestas, ut aliquo actu sequuto, quamvis non sit facta electio, non possunt privari facultate eligendi: ut notatur in c. In causis, extr. eod. & s. fin. hujus tituli.

Tandem monere oportet Studiosum Adolescentem, quòd hucusque dicta de Electione Episcoporum, ac aliorum Prælatorum hodiè per totam Italiam recesserunt ab aula; nam ex *Regula 2. & 3. Cancellaria Apostolica* eorundem electiones Summo Pontifici sunt reservatæ; & hoc ob nimias discordias, & Simonias, quæ Capitula Canonicorum in electione committebant. Occidit in sola Germania durat apud Capitula Cathedralium electio Prælatorum. In Gallia autem, in Hispania, & in Lusitania Reges nominant Episcopos, ac Prælatos. Nicolius *Instit. Can. lib. 1. tit. 6. num. 10.* Pax Jordanus tom. 1. lib. 1. tit. 1. num. 4. ubi alii DD.

T I T. VII.

Qui eligere, eligique possint?

Cum electio, de qua suprà actum est, fieri non possit, nisi adsint, qui & active, & passive ipsam celebrent, ob id nunc de hac materia disseritur: Et videbimus

1. Qui possint eligere?

2. Qui possint eligi?

3. Intra quod tempus sit facienda electio?

Quò ad Primum: Ante omnia sciendum est, quòd ea, quæ subsequuntur, non ordinariè in praxi observantur; cum Pontifices, ut mox diximus, Episcopos, & Prælatos ut plurimum eligant; ut in *Conc. Trident. de Sacram. Ord. can. 8. sess. 25.* Et ad hoc est *Regula 2. Cancellaria Apost.* ubi ad tollendas magnas discordias, quæ oriri solebant in Electionibus, Summi Pontifices sibi consueverunt reservare provisiones omnium Ecclesiarum Patriarchalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium: hoc habes in *Glossa Tua*. Modò ad rem

Illi possunt eligere, qui in Ecclesia sunt Canonici, & qui ex præcedentibus actibus elegerunt, c. in Genesi, & c. Ecclesia, extr. eod. Adsunt enim qui, licet Canonici sint, eligere tamen non possunt, ut furiosi, & majori excommunicatione innodati, c. Si celebrat, de Cler. excom. c. Constitutis, extr. de Appell. s. illud quæstum, hoc tit. Præterea non eligunt suspensi per sententiam. s. In suspensio, hoc tit. Nec hæretici,

retici, cum debeant separari à cæteris Christianis, *c. Miramur. 2. q. 1. c. fin. 9. q. 1.* Ulterius Laici non admittuntur ad eligendum. *§. Laici. hic.* Quinimodò nec constituti in minoribus. *§. Sed neque. hic. Clem. Ut hi. de atar. & qual.* Verum enim est, quod si sint Patroni possunt intervenire ad juvandam electionem, permittente potissimum Pontifice Maximo, *cap. Quia propter. cap. Massana. ext. eod.* ita notatum est in *c. Nobis. extr. de Jure Patron.* His adde, Impuberes, Absentes, Interdictos, & eos, qui scienter indignos eligunt, & alios, qui ex iusta causa à Superiore prohibentur, notat *c. Cum inter. c. Cum in const. ext. eod.*

Quò ad Secundum: Regulariter, qui non habet electionem activè, nec habet passivè: Hinc existentes in minoribus, Furiosi, Pupilli, Suspendi, Hæretici, & similes non eliguntur. His adiunguntur non servantes interdictum, *cap. 1. de Postul.* Item nati ex illegitimo coitu, *d. c. Cum in cunctis.* Item eligentes indignum scienter, per triennium eligi non possunt. Si de Episcopis agitur, debent eligi, qui sunt corpore integri, & vitæ innocentia profulgeant, & annum trigessimum agant. *§. oportet. hic cum seq. & d. c. Cum in cunctis. & c. 1. & per tot. 36. dist.* Insuper Neophiti, illi scilicet, qui de recenti Sacre Religionis propositum assumpsere. *§. fin. hic. c. 1. & fin. 48. dist.* Et tandem nostris temporibus ad Dignitatem electionis requiritur, quod eligendus vel sit Juris Doctor, vel in Theologia, vel saltem Licentiat, *c. Quicumque. sess. 22. de Reform. in Conc. Trid.*

Quò ad postremum: Electio fieri debet in Ecclesiis Episcopalibus intra tres menses utiles, quod tempus impeditis non currit, *cap. Ne pro defectu ext. eod. c. Quoniam. de Consecr. Prab.* In aliis verò Ecclesiis conceditur tempus sex mensium, *cap. 2. de Consecr. Prab.* facit *cap. Ubi periculum. hoc tit. in 6.* Intra quod tempus nisi facta sit electio, nec fuerint eligentes legitime impediti, tunc electio devolvitur ad Superiorem. *§. Interdum. hic.* Et si post tres menses, vel tempus statutum fuerit facta electio, est ipso Jure nulla. Glossa tua in *d. §. Interdum. hic.* Sicut & erit nulla, quando est facta contra formas traditas, *d. §. Interdum.* Sed tamen est differentia inter hunc, & alium casum, quia in priori casu est ipso Jure nulla; in secundo verò venit annullanda per sententiam; ut not. in *d. cap. Quia propter. vers. privetur. ext. eod.* Et circa primum casum est textus in *c. licet. & c. fin. ext. de supplend. neglig. Pralator.*

TIT. VIII.

De Postulatione Pralatorum.

Visum est suprà de ordinario modo, quo Prælati ad regendas Ecclesias vocantur, nunc est videndum de modo extraordinario: Et pro expositione tituli videbimus:

1. Quid sit Postulatio?
2. Qui possint postulare?
3. Qui possint postulari?
4. Apud quos fiat Postulatio?

Quo ad Primum; Postulatio est quædam extraordinaria via, qua providetur Ecclesiæ, & illius, qui eligi secundum Juris dispositionem minime potest in Prælaturam à Capitulo, quod eligere potest, concors facta petitio. Vel secundum

dum Goffredum in *tit. de Postul. Pralat.* Est gratia petitio: ut cum ex gratia petitur, ut aliquis eligi possit, qui alias videtur ineligibilis, *c. 1. & ibi not. de Postul. Pralat. lib. 6.* Et duplex est Postulatio: Alia solemnis, quæ petitur ab eo, qui omne potest tollere impedimentum: Non solemnibus, si ab inferiori fiat. Abb. in *cap. 1. num. 24. de Postul. Pralat.*

Quò ad Secundum: Regula est Generalis, eos posse postulare, qui possunt eligere, dummodo postulatio fiat unanimi voce, quæ electionis vim habeat, *c. Cum inter Canonicos. ext. de Electione.*

Quò ad Tertium. Regula itidem est Generalis, eos esse postulandos, qui alias minime eligi possunt, dummodo electio non impediatur propter animi, vel corporis vitium, sed ob aliud defectum. *§. sciendum. hic. Abb. in cap. fin. ext. eod.* Et sex videntur personæ, quæ postulantur: Archiepiscopus ad alium Archiepiscopatum, *cap. Bona de Postul. Pralat.* Episcopus ad alium Episcopatum, *c. Etsi unanimiter. de Postul. Pralat. §. Episcopis. hic.* Clericus in minoribus constitutus. *§. ex hoc apparet. tit. eod. c. Præterea. de atar. & qual.* Laicus *c. Episcopus. 65. dist.* Illegitime natus, *c. Innouit. extr. de Elect. d. §. ex hoc apparet.* Et non habens legitimam ætatem, *c. Cum in cunctis. de Elect.* His exceptis alii dicuntur eligi, non postulari, *c. Si Abbatem de Elect. in 6.*

Quò ad Quartum: Quotiescunque postulatur Clericus alterius Diocesis, & Laicus, qui ineligibilis sit, fit postulatio apud Summum Pontificem, *cap. Cum ad nostram. c. Officii. de Elect.* Id tamen est necessarium, ut interveniat scientia Episcoporum, in cujus Diocesi postulatus eligitur, *c. Fraternitatem. 72. d. cum c. seq.* Effectus autem postulationis est, ut ea admittā, debeat postulatam Superior admittere, in quo casu habetur pro electo, & confirmatur, *c. Gratiam. de Post. Pralat.*

TIT. IX.

De Confirmatione Electionis.

Quoniam electio sine confirmatione administrationem non habet, idcirco nunc de confirmatione electionis tractatur: quare videbimus

1. Quid sit Confirmatio?
2. Quæ in Confirmatione sint necessaria?
3. Intra quod tempus fieri debeat?
4. Qui sint effectus Confirmationis?

Quo ad Primum. Confirmatio potest dici habitus, seu corroboratio Juris prius obtenti, *cap. Inter dilectos. de fid. Instrum. Goffr. in tit. de Confirm. util. vel inut.*

Quo ad Secundum. Requiritur in primis, ut sequuta electione, eaque ab electo cognita, consensus ab ipso electo præstetur, *cap. Cupientes. §. cæterum. de Electione in 6.* Secundo ut petatur Confirmatio à Summo Pontifice, vel à Legato de Latere secundum notata in *c. Si Abbatem. de Elect. in 6.* Tertiò causæ cognitio, quæ continet vitam electi, mores, examen, Inquisitionem. *§. Is autem. hic.* quæ debet fieri in loco, ubi electus est conversatus, *c. Postquam. & Gloss. ibi de Elect.* Quarto ut petatur intra terminum statutum; scilicet intra tres menses. *§. eadem. hic.* Quo tempore transacto, nisi confirmationem petierit, electio erit penitus irritanda, *d. §. eadem.* An autem electus privetur per sententiam, an ipso jure? dic ut plenè habetur in *c. Quam sit. de Elect.*